

STUDENTS

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESĪ

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

K. BRANDTA un K. UPESLEJAS NODIBINĀTS 1922. GADĀ

REDAKCIJA UN KANTORIS RĪGĀ, BRUŅINIEKU IELĀ № 20, DZĪV. 18. — PASTA ADRESE: RĪGĀ, PASTA KASTE № 70
RUNAS STUNDAS: PĒKTDIENĀS NO PLKST. 16—17 UN SVĒTDIENĀS NO PLKST. 14—15 — SLUDINĀJUMU MAKSA: PRIEKSPUSE 90 SANT., TEKSTĀ 60 SANT., SLUDINĀJUMU DAĻĀ 20 SANT. PAR PETIT RINDIŅU + 5% SLUDINĀJUMU NODOKLIS

Nr. 121.

Trešdien, 23. februārī, 1927.

V. ak. g.

Jaunos ceļos.

Akademiskās dzīves veidojumi laiku gaitā līdzinās ūdens viļņiem. Juk viņu virsotnes, ceļas jaunas, lai atkal grūtu. Kaugas jauni novērojumi, jaunas auzas, pārvelk vecajam krustu pari un stājas viņu vieta. Ne tikai akadēmiskās dzīves tradīcijas un uzskati vien veidojas, veidojas arī sūdojošo audzes, viņu uzskati un atziņas.

Laiku gaitā sabiedriski prasījumi uzdod stucējošiem dažādiem pienākumiem. Viņus izprast, formulēt zināmās atziņās ir stud. organizāciju uzdevums. Tāpēc vai vienmēr, kā mēr pastāv viņu dzīve, te ceļas, te grūst jauni uzskati, aizvien sekodami laika prasībām. — Ja metam skatu pag. g. simteni, vai ikkatrus 25 gadus tiek formulētas jaunas atziņas, uzstādīti mērķi; viņi sekmēti un arī sasniegti.

Tad brīdī it kā apstājas intensīvā darbība, tiek zvanīts, tiek jautāts, izteiktas šaubas, uzstādīti jauni veidojumi, un līdz ko ir atrasts pareizs sabiedr. domas iemiesojums zināmās tautas tradīcijās un prasībās, — ar strauju spēku tiek risināti jaunie dzīves impulsi.

Izvanot pasaules kara cilvēces vēsturē, šis zvans ir atskanējis arī stud. organizāciju dzīvē. Vairāk gadus pārtrūkst tik strauji jūtojošā akadēmiskā dzīve, kurā bij virzīta idealisma un alkohola tvaikos. Lai cik savādi arī neliktos šie divi pretstati, nostādīti viens otram blakus, taču nevar noliegt, ka tieši pēdējais bija tipiska pazīme, ar kādu sabiedrība agrāk iezīmēja studentus. Un lai gan negatīvi atzīta, toties jo lielā mērā iesakņojusies visā akad. dzīvē.

Norimstas nemieri, akad. katedrale uzvelk jaunus zinātnes karogus. Viņi sāk plīvot un aicina jaunatni pie skaidrākām atziņām. Tiek vērtēts, domāts un darīts. Jauns radīšanas idealisms apgāro jaunatni; tā grib strādāt. Pa labi atrodas vecais darba lauks, daudziem un usnēm pieaudzis, pa kreisi šale sirmie ozoli, kurus nolīzot jārada jauna zeme. Jaunatne labāk liž ozolu mežus, lauž celmus un planē jaunus laukumus. Līdz ar to ir jāizplūc arī nezāles jaunā tīrumā. Kā sevišķi kaitīga nezāle, kurā kara laikos bija saaudusi sabiedrisko mežu ir alkohols. Uzstādot jaunus centienus un nospraudzot patreizējos mērķus, bija jārada līdzekļi un paņēmieni kā izveicēt šo netikumu, radīt jaunu irdenu, auglīgu zemi ipatnējais sēklis.

Daudz skauģi un nelabvēli met skatus, smaida, netic jauniem celmlaužiem, bet laiks ritina jauno sabiedrisko domu, rit straujāki darba ritms un tiešām — var noteikti sacīt, ka sabiedrības uzskats par studentiem, par akad. dzīvi ir kļuvis citāds. Spēkam blakus likts pretspēks, vēl tie abi cinās, bet sabiedrības simpatijas, bez kuņu ciešanas līdzdalības akad. dzīve nevar būt sava vārda īsti cienīga, ir jaunā pretspēka pusē.

Tas tikai viens mērķis, bet vadošie centieni sauc tālāk un gaitas strauji turpinās.

Vājākie tver mirklus, padara tos par saviem dzīves uzdevumiem, iefērpj viņus formās un sāk dievināt šos mērķus sekmētājus. To mēs it skaidri redzam pie dažām stud. organizācijām, kurās rodas tikai zinā-

ma mērķa sasniegšanai. Jaunā tīruma nezāles nidešanā godam minēsim stud. atturības biedrību; tai lai gan šaurs, tomēr dziļš un teicams darbs. Viņa gan nav atminējusi jaunu mērķi, šo mērķi jau citi plašākā vērīenā, vairākus gadus atpakaļ atrisinājuši, bet ikviens censošs, kurš kaut mazumu spēka liek klāt pie celšanas, ir slavējams.

Jaunais akad. dzīves veidojums plēšas plašumā. Viņš teic jaunas patiesības un uzrāda aizmirstās, bet tautā mūžam nārdzošās skaistākās pārles. Ne vārdos, bet darbos un sajūtā, pagaidām vairāk iekšēji, auž latvju skaidroto tieksmi zinātnei, pauž mūžos neiznīcināmo darba vērtību, viņa iespaidu cilvēces tālākvirzīšanā; teic skaidroto latvju dvēseli, uzmeklējot tās īsto mitni, liek saprast brīvību, viņas nozīmi un spēku cilvēka dzīvē, darbā, domās un gaitās, un visam kā pāri vijošu teic dzimtenes un tēvzemes mīlestību.

Tas ir veids, kuram paliekoša nozīme, kurš atbilstošs tautas ipatnējiem apstākļiem un garam. Akadēmiskai jaunatnei jāiet pa šo ceļu, lai veiktu lielo uzdevumu un kalngalos stāvēdama vicinātu šīs atziņu dzirkstis un aicinātu tautu sev līdz, nākt kopā zem sirmajiem ozoliem, kur vēl satrustāmas senču ugunsкура pirkstis.

Kā gaišs apliecinājums šai pareizai gaitai ir arī zemnieku uzvertā doma. To lasām laikrakstā «Brīvā Zeme» slejās, Indr. Grūbauma rakstā «Nacionalisms, studentu organizācijas un zemnieki»: «Tamdēļ ir dabīgi, ka rodas jauni studentu organizēšanas veidi, kuņi varbūt, paturot daļu no vecām iekšējās un ārējās dzīves tradīcijām, bazējas tomēr uz zināmas sabiedriskas ideoloģijas, ievēdot savā dzīvē citādu garu un jaunu saturu, izrietošu un atbilstošu laikmeta un mūsu neatkarīgās valsts politiski-sabiedriskās dzīves prasībām. Un tamdēļ, saprotams, nevar būt nekādas nozīmes dažu studentu dzīvē iespaidīgu personu vai organizāciju pilnēm likt formelus šķēršļus ceļā šādu jaunu organizāciju attīstībai.

Ieskatoties līdzšinējos, mūsu stud. organizāciju dzīvē, mums uzkrīt zināmā mērā — ja tā varētu izsacīties — divaina parādība. Mūsu studentu lielais vairums ir zemnieku dēli un meitas, kuņi nāk tieši no savām lauku sētām. Un būtu tamdēļ dabīgi, ka arī savu organizāciju dzīvē viņi paturētu savu zemniecisko pārliecību, atbalstot un izkopjot zemniecības ideoloģiju. Turpretī līdz šim mēs redzam pretēju ainu. Lielā daļā mūsu lauku jaunās studējošās paaudzes nonākuši pilsētās un iestājoties studentu organizācijās, atsvešinās idejiski no zemniecības un nonāk pilsētnieku interešu aizstāvju — grupu un partiju pavadā. Tas, saprotams, ir nepareizi un ačgārnī, jo zemniekiem un visiem tiem, kas no zemniecības cēlušies un kuņi nav pārtraukuši ar viņu viņas materialās un garīgās saites ir avas intereses, kurās viņi var aizstāvēt vienīgi izejot no zemniecības ideoloģijas, paturot un svētu turot zemniecisko pārliecību. Un šķiet, ka pēdējā laikā to ir sākušas saprast arī dažas studentu organizācijas, kurās paturot un stingri ievērojot studentu internās dzīves principus un disciplīnu, tai pašā laikā uzstādā kā

mērķi savu locekļu zemnieciskās ideoloģijas uzsvērsanu un izkopšanu. Un tādā ceļā, šķiet arī studentu valstiski-nacionalā doma var vislabāki izpausties, jo zemniecība ir mūsu tautas un valsts pamats un galvenā sastāvdaļa. Tamdēļ studentu organizācijas, kas savā idejiski sabiedriskā dzīvē iziet no zemniecības ideoloģijas, var arī pilnā mērā apzīmēt par valstiski-nacionalās domas vislabāko iemiesojumu un izpaušmi, jo zemnieciska ideoloģija ir arvien bijusi pirmā kārtā valstiska un pēc tam tikai otrā vietā partijas doma.

Šādās organizācijās mēs redzam sintezi, kur laimīgā kārtā savienojās pozitīvi-strictie studentu tradicionālie internās dzīves principi ar laikmeta sab.-politiskām prasībām. Jo bez garīgas ideoloģijas, bez ideoloģiskas vadības, organizācija nav vairs organizācija.

Un ja — kā mēs jau augstāk aprādījām — mūsu zemniecībai būs arī turpmāk jāiznes uz saviem pleciem valstiski-nacionalā doma — jo zemnieks ir dzimis nacionalists un par tādu viņš arī visos apstākļos paliks — tad tikai ar zemnieciskās ideoloģijas uzturēšanu un atbalstīšanu mūsu studentu organizācijas vislabāki pakalpos nacionalai lietai un apvienojot savus nacionalisma ar zemniecības lozungiem, viņas kļūs — tāpat kā tautas atmodas laikmetā — par mūsu nacionalisma pirmiem pionieriem.»

Še ir teikta dzīves īstenība, ir runāts skaidros vārdos un likts saprast studējošai jaunatnei iet tāda pat gaitā, kādā viņa ir sākusī iet.

K. H.

Vini un mēs.

Mūsu dienas sakari ar citām tautām un valstīm ir atkal atjaunoti, kaut arī viņi vēl nav tik plaši, kā tas būtu vēlams. Katru gadu nelieli mūsu studentu pulciņi vai nu kā delegāti vai kā atsevišķi ekskursanti apmeklē ārzemes — parasti Vāciju, Čekoslovākiju, Poliju, Franciju, Somiju u. c. valstis, ja neskaitām Igauniju un Lietuvu, mūsu kaimiņvalstis, kurās ekskursēšanas ziņā stāv pirmā vietā. Šajos ceļojumos un it īpaši plašākās konferencēs mūsu studenti nāk tiešā sakarā ar ārzemju komilitoniem. Rodas bagātīgi iespaidi, un paši no sevis izvīzās dažī salīdzinājumi. Vai «viņi» ir pārāki par «mums»? Un ja pārāki, tad kādā ziņā?

Protams, šie salīdzinājumi var būt tikai subjektīvi, jo nekādu tādu objektīvu salīdzināšanas normu vai datu nav, ja neskaita dažas statistiskas ziņas par dažādu tautību studentu ipatnībām un sasniegumiem. Še minētā statistika mums būtu gan ļoti pamācoša un interesanta. No tās mēs redzētu, ka, piem., angļu un sevišķi amerikāņu studenti ļoti daudz laika ziedo fiziskai kultūrai, resp. sportam un dažāda veida sacīkstēm un sabiedriskai darbībai. Tāpat mēs varētu konstatēt, ka dažās vācu universitātēs studenti ļoti intensīvi un neatlaidīgi nododās specialām studijām attiecīgos priekšmetos. Statistika, vispār, runā gaišu valodu, kuņu grūti apstrīdēt vai noliegt. Bet šādu materialu mums patlaban nav pie rokas, kaut arī vienā otrā cit-tautu studentu sabiedrībā tādi ir savākti un apstrādāti. Šoreiz minēsim dažus pirmos iespaidus, kādus

Sports un studenti.

19. febr. sākās sporta propagandas nedēļa. Sakarā ar to arī stud. katram vajadzētu noskaidrot savus uzskatus un attiecības pret sportu — šo tik svarīgo modernas dzīves faktoru. Noskaidrot, iedziļinoties šai jautājumā pamatīgi un nevis uzskatot to par izšķirtu ar pārsteigtiem absolūtiem spriedumiem.

Latvijā sporta kultūra stāv vēl samērā zemu un pa daļai uz nepareiziem pamatiem. Taisni stud. ir tie, kas varētu ļoti daudz darīt viņas pacelšanai, ienesot jaunus ierosinājumus, kā arī nesot tautā pareizu sporta izpratni. Studenti un arī pārējā sabiedrība uz sportu skatās ļoti dažādi, sākot ar dedzīgiem piekritējiem un beidzot ar noliedzējiem. Pie mums sports vēl nav kļuvis par vispārēju lietu. Nopietnu sporta piekritēju nav daudz, jo par tādiem skaitāmi tikai tie, kas ar viņu nodarbojas. Labi apmeklētās sacīkstes vēl neliecina par sporta popularitāti. Vairums tur iet redzēt aizraujošus momentus kā spānieši uz vērsu cīņām.

Kādi ir mazā istu sporta piekritēju skaita cēloņi? Aizrādīšu tikai uz vienu.

Daudzi autoritatīvi izglītības darbinieki izteikuši domas, ka sports būtu ļoti laba un apsveicama lieta, ja tur nebūtu to rekordu. Sports var būt tikai līdzeklis harmoniski attīstīt un nocietināt fizisko cilvēku. Ja sporta mērķis slēpjas viņā pašā, tā sasniegumu veidā, tad sports kļūst par nevērtīgu pašmērķi un nodarbošanās ar to bieži nāk cilvēka fiziskai attīstībai par ļaunu. Lieta kļūst citāda, ja rekords ir nevis mērķis, kuņu sportists vingrinoties cenšas sasniegt, bet patiesas sporta kultūras rezultāts, viņas mērķa. Parasti arī tie, kuņi vienpusīgi dzenās pēc rekorda, reti kad viņu sasniedz, jo aizmirst, ka tikai harmoniski attīstīts cilvēks var kāda sporta nozarē parādīt sevišķi izcilus rezultātus.

Rekordiem ir vēl otra nelāme. Viņi atstumj no sporta visu vaļumu cilvēku, kuņi tos nevar sasniegt. Tā sports kļūst par atsevišķu personu lietu. Sevišķi tas sakams par vienu no veselīgākiem sporta veidiem — vieglatlētiķu.

Viens no akad. sportistu uzdevumiem ir rekordu sporta vietā likt istu sportu, kas padara cilvēku dzīvei derīgāku, izveido cēlāku raksturu un sabiedriskās etikas apziņu.

A. Nusbergs.

erosina atkārtota sastapšanās un kopdarbība ar svešu tautu komilitoniem.

Iespaidi ir dažādi. Katras tautas dēliem ir savas raksturīgas īpašības. Aplūkosim vācietī. Sāksim ar to vācieša tīņu, kas parasti ierodās starptautiskās konferencēs. Viņš ir iedomīgs, uzpūtīgs, lepnis. Taisni uzkrītoša ir viņa iemīlotā frāze «Wir, deutsche...» Dažādās variācijās viņa atkārtojas katras runas sākumā un beigās. Protams, arī runas vīdus grozās tikai ap viņu specialām prasībām un vajadzībām. Un ja nu Deutschlandes pārstāvis ieminas arī par citu interesēm, tad pa lielāki daļai atkal savā labā — lai rastu piekritējus savai «vispārcilvēcīgai»

idejai. Vācieši māk lielities, plātīties, reprezentēties un māk arī strādāt. Viņiem ir ļoti labas vispusīgas zināšanas, viņu praktiskā izveicība ir apbrīnojama un tāda pati ir viņu uzcītība. Studenti ir pieklājīgi un akurāti. Šis īpašības viņiem pārgājušas miesā un asinīs. Vispār, viņu inteligenti ir saprātīgi, čakli un pieklājīgi darbinieki. Sajā ziņā salīdzinājums neiznāk mums par labu. Mēs vāciešu studētos inteligentus tik drīz vēl neizkonkurēsim. No tiem mēs varam daudz ko mācīties, pat pilnīgi atmetot viņu «Deutschland über alles» garu.

Ievēribas cienīgi ir čekoslovaku studentu. Viņi ir sirsnīgi un vienkārši. Pie tiem nenovērojām lepības un uzpūtības garu. Akuratības un pedantisma mazāk kā pie vāciešiem, toties darba spējas un sekmes ļoti augstas. Viņi grib un prot sagatavoties savam turpmākam praktiskam darbam. Satiku komitējus, kas gatavojas ar universitātes studiju palīdzību uz sabiedrisko un politisko darbību nākamā Krievijā. Šajā nolūkā viņi ar apskaužamu uzcītību un neatlaidību studēja nevien tiešos kandidāturas priekšmetus, bet arī blakus jautājumus no krievu tautas vēstures, saimniecības, ģeografijas un literatūras. Vai latviešu studentam ir tāda patika un pašdisciplīna? Vai mēs pietiekoši reāli domājam par nākošo darba lauku?..

Kā jau teicu, čeku studenti ir samērā vienkārši, sirsnīgi un tāpēc simpātiski. Tā vien liekas, ka šajos druknajos, brūnajos un vingrajos čeku studentos ir saplūdušas kopā divi tautu pozitīvas īpašības: slāvu dvēselīgums (cerams, lasītāji būs jau tik tālu no moderniem dzēniekiem un kritiķiem sabojāti, ka viņi bez saviebšanās noris šo «izcilus» terminu) un vācu darba mīlestība un darba veiklība. Bet negatīvās īpašības viņi ir vai nu atmetuši vai pārspējuši ar savu nacionālo un patstāvīgo kulturu. Zināms, ar to jau nav teikts, ka nu tiem vairs nav nekādu sliktu īpašību vai paradumu. Patiesībā grūti būs atrast tādus studentus, kurus visās dažādās nozīmēs varēs uzskatīt par ideāliem. Šī lieta atkarīga ne vien no pašu aplūkojamo studentu īpašībām un izturēšanās, bet gandrīz lielākā mērā no aplūkotāja uzskatiem un preferencēm. Patikšana vai nepatikšana ir garšas lieta. Viens atzīst intelekta attīstību kā galveno uzdevumu un no šī intelektuālisma mēro studentu īpašības, cits, turpretim, galveno svaru liek uz cilvēku reālo aktivitāti, uz sabiedrisko darbību u. t. t. **K. B.** (Beigas nāk. num.)

Ekonomijas studentu prakses lieta.

Nesen «Ymca» cand rer. merc. D. Muske nolasīja lekciju «Ekonomists-tirgotājs».

Zinot, ka lektora kungs ir no mūsu tirgotāju aprindām, atļavos viņam jautāt — kamēr latvju tirgotāji nestājas kontakta ar L. U. ekonomijas noaļu, lai veicinātu viņas studentu sagatavošanu tirgotāju arodam? Tas paskaidroja, ka tirgotāji šim ziņā būtu ar mieru izpalīdzēt, bet iniciatīve jāšak ekonom. noaļai pašai. Ka līdz šim ekonomiju studējošie atrod nodarbošanos dažādos resoros (vasaras brīvlaikā, piem. uz dzelzceļiem), tikai ne tirdznieciskos uzņēmumos, to zinās apstākļu pazinēji.

Sagatavot tirgotāju arodam zinātniski izglītotus laudis, ir viens no ekonom. nod. vissvarīgākiem jautājumiem. Ka līdz šim vēl viņa izlaiž tikai teoretiski sagatavotus absolventus, to atzina arī lektors un tas ir iemesls, kamdēļ mūsu ierēdņu absolūtais skaits ikgadus pieaug par dažiem desmit cilvēkiem. Jautājuma atrisināšanā, liekas, ievērojami darīts ar ekon. nod. sadalīšanu vairākās apakšnodalās, bet, ka līdz ar to jau būtu sasniegta pati pilnība, vēl nevar teikt. Praktiskie darbi, norīdēdami grupās, kuŗas bieži pārpildītas, nevar apstāties pie aroda sīkumiem. Tirgotāja arods tomēr prasa pilnīgu cilvēka saaugšanu ar darbu un darba apstākļiem. Neatradīsim tirgotāju, kas savu laiku nebūs strādājis par pārdevēju, komiju, pat no izsūtāmā zēna sākot, vai arī kā mācekļis-volontiers. Vai mūsu studentam, fakultāti beidzot, ir iespējams vēl pāris gadu strādāt kā volontierim? Liekas, mūsu apstākļi to atļaus tikai nedaudziem un tamdēļ ekonom. nodalu absolvējušie, joprojām vairāk virinās resoru durvis, nekā stāsies tieši arodā. Rezultatā — atradīsim augsta cenza ierēdņus, bet augstāki izglītotu latvju tirgotāju nebūs. Ar cittautiešiem lieta citāda. Tiem pastāv jau zināmas tradīcijas tirdzniecībā.

Cercle Scientifique de Bruxelles.

Tikai dažus gadus atpakaļ nodibinājas Briseles zinātniskā b-ba «Cercle Scientifique de Bruxelles», kuŗas mērķis — ieinteresēt plašākas sabiedrības aprindas par zinātniskiem problēmiem un sekot zinātniskai kustībai visā pasaulē.

Ievērojot šās biedrības rosīgo darbību zinātnes popularizēšanā, Briseles pilsēta nodeva viņas rīcībā attiecīgas telpas Rue du Dam Nr. 1, kur arī atrodas tagad jaunā biedrība. B-bas priekšgalā enerģiskais un simpātiskais M. Bourdelain, kuŗš arī vada viņas ģeografijas sekciju.

M. Bourdelain ir Latvijas draugs un Latvijas lietas propagandētājs Beļģijā. Tā, piem., svinīgā kārtā slēdzot savas biedrības darbības gadu, M. Bourdelain nolasīja sekošu lekciju: «Les raisons historiques et morales qui nécessitent de dire Latvie et non Lettonie.»

Beļģu zinātniskās b-bas prezidentam ir skaidrs, ka eksistē «vēsturiskie un morāliskie pamati, kuŗi noteic lietot Latvie, bet ne Lettonie.»

Bet kāda daļa gar vēsturi un morāli mūsu vāciskās «Lettonie» aizstāvjiem?! **Gravit le Latvien.**

Vai iniciatīve šai ziņā lai nāktu tikai no ekonom. nod. puses? Mūsu tirgotājiem minētais rezultāts nedrīkstētu būt vienaldzīgs. Man liekas, ka viņi varētu lietas labā daudz darīt. Taču katram paprāvākam veikalam būs savs kantoris, kuŗā strādā vismaz viens kantora darbinieks. Pēdējam diezgan labi iespējams vērot veikala praktisko pusi. Veikala operācijas pārziņāt viņam pat nepieciešami. Nemiet ekon. nod. studējošos šais vietās. Viņi arī var būt tikpat atbildīgi par savu darbu, kā ikkuŗš cits.

Studenti ir gatavi zināmu laiku strādāt arī kā volontieri. Līdz ar to, būtu daudz darīts ekonomiskās nodaļas problema risināšanai.

Stud. oec. V. Zirāks.

Patlaban iznāca senatora, L. U. doc. Dr. jur. A. Loebera

Tirdzniecības tiesības

Plašs (484 lapp.) darbs ar lielu zinātnisku un praktisku nozīmi. Nepieciešams visiem advokātiem, tiesnešiem, tirgotājiem, noderīgs katram pilsonim.

Maksā brošēta Ls 12.—

Grāmata atveca ļoti svarīgu moderns saimniecības institūtu, ar kuŗiem ikvienam jāsaņemas Grāmata tos no skaidro zinātniski un reizi praktiski. Par Dr. Loebera grāmatā aplūkotiem jautājumiem mums līdz šim tikpat kā nebija nekad literatūras ja neskaita nelielas neapcālstu b-ošūras. Autors savācis vienkopus mūsu tirdzniecības tiesību normu materiālu, kuŗš bij stipri izkaisāts, iestrādājis daudz zinātniskas literatūras.

Akc. sab. Valters un Rapa.

Edvarta Tūtera Atziņa.

Es dzīves savanģots,
Man doma ledus salta.
Un dvēsele sen kalta —
Kur pilsēts ugupots.

Cik ilgs vien ir mans mūžs,
Nav lemts man redzēt ainu,
Kā koku zeltlapainu —
Vējš nopūtas man pūš.

Bet vienu zinu es, —
Kas kaļ jau saules lēktā,
Kā sirds man, krūtīs slēgtā —
Tam mūza ziedus nes.

K. Vilciņš.

Šodien Tevi atcerējos,
Manu seno dienu draugs,
Teic man, labā: kādos vējos
Izlijis Tavs mīlas trauks?

Vai caur rozēm sarkanajām,
Kuŗas toreiz plūcu Tev —
Tu jau citam smaidi klusām,
Cita glāstus ņemi sev? —

Un vai šini vak'rā vēlā,
Kad jau dienu troksnis klus —
Tu kā reibstot, skūpstā celā,
Lauj, lai cits pie krūtīm dus...

Šodien Tevi iedomājos
Draugs mans, seno dienu Tu,
Smāds ir zudis sārtos vaigos —
Atkal viens, es esmu nu...

Domāšana grupās.

I.

Dzīves problēmas. Mūsu priekšā ir ekonomiskās, sociālās un kultūrelās dzīves jautājumi, kuŗi mums jāizšķir. Bez šiem objektīviem, no mūsu gribas neatkarīgiem jautājumiem ir vēl vesela rinda subjektīvu problēmu, kas tāpat prasa savu atrisinājumu. Lai tikai minam dažas no zemākām grupām. Uz kuŗiem virzās mūsu tautas attīstība? Vai viņu varam sekmēt un kādā ziņā? Ko varam uzskatīt par ideālu personīgu izturēšanos pret tautas vajadzībām, pret valsts prasībām? Kā pacelama mūsu tautas labklājība? Kā sasniedzama mūsu personīgā labklājība, negrēkojot pret sabiedrisko morāli? Kur meklējama augstākā morāle?...

Šis un tamlīdzīgas problēmas mums ik uz soļa nāk priekšā. Un uz tām mums ir jādod atbilde un ir jāreaģē, vai mēs to vēlamies, vai nē, vai mēs paši tās pārdomājam un atrisinām, vai palaujamies uz citu, gudrāku vīru padomiem. Mums atbilde jādod ja ne šodien, tad rīt.

Atrisināšanas metodes. Zinātniska domāšana parasti norisinās vienatnē. Zinātnieks savā kabinetā vai laboratorijā pēti, analizē, salīdzina un pārdomā savas problēmas. Viņš strādā vai nu vienatnē, vai

kopdarbībā ar tuvākiem palīgiem un līdzbiedriem. Tāpat ļaužu sadzīves vispārējās problēmas var mēģināt atrisināt vienatnē, kā daudzi to arī dara. Bet lielumielais ļaužu vairums to nemēdz darīt. Laudis atļauj domāt citiem, lai tad pieņemtu gatavus slēdzienus jeb padomus. Viņi rikoķās pēc citu personu parauga, pēc paraduma vai tradīcijas. Domāšana tā tad viņu galvas nenogurdina. Un ir vēl tādi, kas arī citu padomus neievēro, bet dzīvo gadījuma svaidīti jeb savu tuvāku un dažbrīd arī kaili materialistisko interešu vadīti. Viņi turās pie parunas «Ne mana cūka, ne mana druval». Viss, kas tieši neskaņ viņu dārgo personu, viss tas tiem vienaldzīgs un nevajadzīgs, lai gan patiesībā ar to viņi ir labs materiāls citām sabiedriskām grupām, kuŗas tad tos arī visādā izmanto. Bet ir arī laudis, kas tāpat kā zinātnieki paši mēģina patstāvīgi domāt un problēmas risināt. Viņi to dara vai nu vienatnē, vai kopā ar draugiem un pazīstamiem, vai attiecīgās grupās. Nav šaubu, ka šāda darbība nedrošina apziņu un vērtīgu izturēšanos pret svarīgajām dzīves problēmām.

Domāšana un demokrātija. Demokrātiskā iekārtā sevišķi no svara ir katra pilsoņa kaut cik patstāvīga

Pārrunai un pārdomai

Lidzsvars.

Nekur pasaulē nav absolūta miera stāvokļa — velti pēc tāda meklēt. Aizvien ir zināma pārveidošanas, zinātni pargrupējumi, kuŗus izsauc kustība. Kustības, stāvotnes maiņu telpa, ierosmāšanu un atbalsāšanu izpilda kāds enerģijas veids. Pētījumiem liek atzīt omas par visu kosmosu kā vienu organismu, kuŗā kārtīgi un nekārtīgi funkcionē viņa sastāvdaļas. Taisni «nekārtības» dod iespēju visvieglāk izprast maiņu nozīmi un kustības virziena nepareizību. Tas ir tā ap mums bezgalīgi tālos un bezgalīgi tuvos atstatumos. Mēs, būdami šā izplājumā sastāvdaļa, bez šaubām, šis, visur esošās, īpašības un esam organiski saistīti ar tām. 99 proc. viņu izpaužas neapzinīgā veidā, t. i. neatkarīgi no mūsu prāta un gribas, bet ap 1 proc. un, ja gribam, pie rūpīgas un nepārtrauktas vingrināšanās, arī vairāk kā par 1 proc. valdām mēs. Šī procenta ievērojama palielināšana varētu būt visā apmērā kaitīga, jo tādā veidā mēs pretoties dabas likumiem. Tikai te nu stingri jāizšķir parastais «apzinīgums» no «neapzinīguma». Apzinīgs cilvēks, liekas, būtu tāds, kas šo procentu palielinātu, bet tā tas nav, viņš ir vienkārši pietuvinājies, labāk un pareizāk izpratis dabas likumus. Kas izsauc šos likumus? Kas viņus diktē, kāpēc taisni vislielākā saskaņa un pareiza likumīga rīkošanās spēj svētību nest? Jautājumi, kuŗiem piešķirama liela nozīme. Es minēju par dažām īpašībām kuŗas ir it visur — tās tad arī ir kā visu sastāvdaļu apvienotājas, pareizāki sakot, mūsos ir kaut kas kopīgs. Novērojot sastāvdaļas un pie viņām notiekošās pārmaiņas, mēs, cilvēki, būdami arī visuma daļa, varam saskatīt to virzienu, to ceļu, pa kuru mums jāiet un kuŗā mēs atrodamies. Lai atrastos kā savstarpējā, tā arī attiecībā ar dabu, saskaņā, jāpievēršas šī problēma izprāšanai. Pieskārsos tikai atsevišķās vietās kas savukārt laus katram pašam īpatnēju ceļu rast.

Nebūs nepareizi, ja teikšu, ka cilvēku savstarpējās attiecībās ir novērojamas līdzīgas parādības, kā pie debess ķermeņiem izplājumā. Še nav domāts cilvēku salīdzināt ar kādu planētu, bet mūsu notikumiem vīrs zemes ir liela analogija ar notikumiem tur. Vai nav novērotas zvaigžņu katastrofas, kas izsauktas celiem krustojoties — tā tad nepareizs, no sabrukuma neizbēgams iekārtojums? Tas redzams visur, un

domāšana. Patiesībā uz to balstās visa iekārta, jo kas gan tā būs par tautas valdību, ja visu galveno jautājumu izlemšanu izdaris izredzēti eksperti jeb specialisti, bet pārējie mīkstīgie tikai pieņems un izpildīs viņu padomus un priekšrakstus. Tautas valdība taisni ar to ir raksturīga, ka pēc iespējas lielākās tautas masas piedalās valsts un tautas vispārējās dzīves problēmu apspriešanā un izlemšanā. Katrs pilsonis ir līdzvērtīgs pētnieks, meklētājs un lēmējs. Tā tad, ja gribam lai tautas valdība labi funkcionētu, lai demokrātiskā iekārta parādītos savā labākā gaismā, tad mums visiem absolūti nepieciešami jāpūšas par pareizu un intensīvu pēc iespējas lielāku tautas masu domāšanu. Tie lēmumi, kuŗu izstrādāšanā un pieņemšanā būs piedalījušies pati tauta, vai viņas zināma daļa, būs viegli un ātri izpildāmi dzīvē. Vismaz daudz sekmīgāk, nekā kad tie nāktu gatava priekšraksta veidā. Uz šo pusi mums jāvirzās.

Di-kuslījas. Viens no labākām līdzekļiem grupu domāšanas veicināšanai ir diskusijas (pārrunas, pārrunājumi). Ar individuālo domāšanu, kura pati par sevi ir ļoti laba lieta, savā ziņā nav sasniedzami tik labi panākumi, kā ar domāšanu grupā. Lai šī domāšana grupā neizvērstos par vieglu pačalošanu jeb

man tiesības minēt jau vārdu līdzsvars. Tādas pieejas, spēcīgas pārmērīgas izsauces, stāvoklis, nepietiekoši disciplinārs un noteiktas, nepārkāpjamas robežas iolūks sakārtojums, sabrukums notiek. Kapec? Vienīgi tāpēc, lai investu tāda stāvokli, kurš jaunas, tik apversuma pilnas katastrofas neieņem. Daba pati meklē vius ceļu. Tācu «zelta» ceļu, pa kuru, ot viens otram priekšā nestātos. Tādi soļi jāspēr arī cilvēkam — to prasa pati daba. Būtu absurds gribēt to realizēt šodien vai rīt. Tas nodots pasaules ticībā neatkarīgi no mums, bet apzinādamies, mēs sapratīsim, kas stāv mums priekšā un kam nenovēršami jānotiek. Daba pati ir nelīdzsvarā, kā gan tad var gribēt līdzsvaru no mums, jo ir pietiekoši skaidrs, ko var un kas ir nelīdzsvara stāvoklim jāizsauc. Izplātījumā līdzsvaram pamatakmeņi tiek likti, šis ir tā saucamais «Putnu Ceļš», kurš savā sistēmā grib ievilkēt visus svarīgus debess ķermeņus. Uz šo sistēmu dodas arī mūsu saules sistēma.

Mums visinteresantākais ir taisni līdzsvars starp cilvēkiem. Pamatojoties uz iepriekš sacīto, var būt runa kā par kādreizēju paradīzes (savādākā nozīmē) nodibināšanos zemes virsū. Cik daudz jau notēri vārdi par līdzsvara pienācīgu izturēšanu! Viņš cilvēkā ticis neapziņīgi ierosināts, jo tas ir pasaules jautājums. Šeit varētu būt runa visas cilvēces apmēros, bet es gribu savu domu novest līdz visšaurākam apmēram, līdz universitātei.

Kā lai noteic, kurš no mums līdzsvara stāvoklim tuvāk? — Jautājumam nav grūti atbildēt. Ir jātaisa novērojumi, jo no līdzsvara tālu esošs cilvēks ienes lielu nelīdzsvaru. Var runāt kā par kādu matemātisku izteiksmi, kurai jānolīdzinās nullei, pretējā gadījumā iestājas apvērsums. No šīs 0-līnijas dažādi cilvēki atrodas dažādos atstatumos, kā pozitīvā, tā negatīvā pusē. Ir ļoti neizdevīgi ņemt un apskatīt atsevišķas grupas, tāpēc, ka viņas sevi ir līdzsvarā, bet attiecībā uz citiem — pilnīgi nelīdzsvarā; kamdēļ varam nākt pie slēdziena, ka pagaidām pat nesvārstīgu pašu 0-līniju novilkot pavisam neiespējami. Tas viss, rādās, ienes lielā haosā, bet tā īstenībā nemaz nav. Lai katrai organizācijai ir sava 0-līnija, pie kuras viņa ieeiošiem locekļiem jātiecas tikt arvien tuvāk, taču visas 0-līnijas kopā dod vienu vispārēju 0-līniju. Lai tuvinātos šij pasakainai līnijai, mēs izbidām no sava vidus personas, kuriem uzdodam regulēt un nolīdzināt, pat

iznīcināt tos, kas šo pasaulei piemēro toso tieksmi gūt ar savam privilēģijām (cilvēkam oots priāts) jaukt. Nevienš mes nedrīkstam saturēt sevi parak gauuz, varetu teikt, pozitīvo, vai negatīvo, vienību. Vai mēs studenti esam līdzsvarā? Mums visiem kopā jāgoda nulli, ja ir pieņemta patstāvīga 0-līnija. Universitātei nepieciešamais līdzsvars ir, tas skaidrs. Bet kā sastāv ar to 0-līniju, kas guļ ārpus mums, tas būtu — sabiedrībā? Ja mūsu 0-līnija būs tālu no tās līnijas, ko sabiedrība dod, tad mēs, kaut gan tuvu atradamiem savai līdzsvara līnijai, manāmu nelīdzsvaru ienesīsim tur. Universitāte sabiedrībā reprezentēdamās visa, nelīdzsvaru nedos, jo viņa pati pietiekoši līdzsvarā. Ja sabiedrībā reprezentējas kāda studentu organizācija, kurā satur tikai negatīvās vienības, bet universitātē līdzsvars ir pateicoties vienīgi pretim guļošam pozitīvo vienību skaitam, tad viņa ienesis tur jūtamu svārstīšanos. Tas bieži piedzīvots. Ka tuvošanās vispārējai 0-līnijai nepieciešama, es domāju, ir skaidrs. Mūsu svēts pienākums neļaut puslīdz apmierinošo līdzsvaru izjaukt. Dažu personu atstatumi pozitīvā vai negatīvā virzienā ir ļoti lieli — tas nav normāli. Sakarā ar pasaules karu, kad līdzsvars stipri sasvārstījies, attālumam uz abām pusēm palielinājušies. Arī starp studentiem ir novērojama ārkārtīga galējība. Tādi indivīdi ar vienu, sevišķi, ja viņi atrodas tālu negatīvā virzienā, tautā ienes lielu ļaunumu. Pati sabiedrība atrodas svārstībā, pie kam pārsvars bieži vien ņem negatīvai pusei. Dažreiz daba pati dod mājienu pārtraukt savu negatīvo gaitu — te izskaidrojas pašnāvības. Beidzot, — kā atrast ceļu stateniskā virzienā uz šo pasakaino 0-līniju? — Viss noslēpums guļ pienācīgā dzīves izvešanā un sevīs saekarošanā ar pārējiem.

Stud. ing. M. Grietēns.

Georgs Brandess. †

Pag. sestdien miris pazīstamais dāņu rakstnieks un literatūrvēsturnieks Georgs Brandess, kurā raksti par literatūras un mākslas jautājumiem viņam nodrošināja pasaules slavu. Netikai viņa dzimtenē, Dānijā u. c. ziemeļzemēs, arī visu pārējo valstju rakstniecībā izcēlās Brandesa darbi, ar savu izstrādāto stilu, aso, noteikto un pārļiecinošo domu, kurā radikāli noskaņota, pilna plašu progresīvu dzīnu karaļa pret aizspriedumiem politikā, reliģijā un mākslā.

izplāpāšanos, kas tikai nogurdina un apgrūtina klausītājus, tad vēriba jāgriež uz to veidu, kādā grupas domāšana tiek vadīta. Vislabākais veids amerikāņu sabiedriskās un jaunatnes organizācijās ir izrādījis diskusijas veids. Arī teoretiski tas tiek pamatots kā viens no labākajiem un sekmīgākajiem dalībnieku spēja attīstīšanas līdzekļiem, kamdēļ arī problemu diskusiju metode pie viņiem ir atradusi ļoti plašu pielietojumu ne vien minētās ārpusskolas organizācijās, bet pat jau pamatskolās, vidusskolās, kolēdžās un sevišķi universitātēs. No šī laikraksta pag. gadu numuriem lasītājiem būs palikuši atmiņā attiecīgi ziņojumi, kurus lasījām amerikāņu studentu un studentu sevišķi dzīvo un interesanto dažādu problēmu disputēšanās kārtību un tradīciju. Diskusijas metode ir ērtākais ceļš kopīgu, respektējamu lēmumu izstrādāšanā. Ne lekcijas, ne demonstrējumus nespēj atdzīvināt viņas vērtību.

Grupas domāšana. Parasti domājam, ka katrs vienlīdzīgāk un pareizāk spēj vientuļībā problēmas atrisināt. Domāšanu mēs vienmēr saistām ar intensīvu atsevišķa indivīda garīgo darbību. Jau sākumā minējām, ka zinātnieki parasti strādā vienatnē savos kabinetos vai laboratorijās. Tādā ceļā viņi atklājuši ne vienu vien patiesību.

Bet paraleli šai individualai domāšanai nav noliedzama grupu domāšana, resp. ansprīdes un diskusijas. Grupas dzīva domu apmaiņā rodas tik daudz jaunu, vērtīgu atziņu, eksperimentu un faktu, tik daudz īpatnēju uzskatu un iespaidu, ka citas metodes ne tuvu netiek grupas domāšanai. Kad mēs tuvāki apskatām diskusijas gaitu, tad redzam, cik daudz vērtīgu domu atskan no dalībnieku mutēm, kurās parasti pie citām metodēm nekad neatveras. Tašeni tas labums pastāv iekš tam, ka katram dalībniekam sava pārļiecība jāizsaka un jāizsaka nevis, lti citi par to pasmētos vai tai uzbrukt (kaut gan diskusijā nav izslēgti arī tādi «eksesi»), bet lai viens no otra mācītos, lai kopīgiem spēkiem atrisinātu kopīgu, dzīves interesi saistošu problēmu.

K. Brandts.

Lasiet un izplatiet
«Studentu»!

Benedikts Spinoza.

(1632. — 1677)

21. februārī pagāja 250 gadi no ievērojamā Holandes filosofa Spinozas nāves, kurš ar saviem uzskatiem ieņem īpatnēju vietu filosofijas vēsturē. Benedikts, sākumā Boruchs Spinoza, dzimis Amsterdamā, 24. novembrī 1632. gadā. Pēc tautības ebrejs, kurā vecāki, katoļu inkvizīcijas vajāti, atraduši patvērumu Hollandē. Ar savām spējām viņš jau agrī vērš tautas brāļu uzmanību, kurī viņā cer skatīt nākamo ievērojamo ebreju rabīnu. Tas Sp. pašķir ceļu uz izglītību un līdz ar to kļūst liktenīgs viņa turpmākai dzīvei. Jauneklis iepazīs ar tā laika filosofiju un dabas zinātnēm, tās atsvaidināja viņa pārļiecību no žīdu teoloģiskām tradīcijām. Sp. kļuva brīvdomātājs, kurš, atzīdams prāta diktējumus, novērsās no tautiešu stingrajām ierašām. Tie viņu nolādēja un izstūma no sava vidus.

Nu sākās grūtā, pārbaudījumu pilnā dzīve, kurā tomēr Spinoza, kā reti kāds, izveda vispilnīgākā saskaņā ar savām mācībām, pierādīdams, ka isti paties cilvēks var iznīcināt diferenci vārdos un darbos. Viņš nebaidījās izteikt par pareiziem atziņus uzskatus, ja arī pēdējie nesaskaņēja ar tā laika garīgo, sevišķi reliģisko dzīvi, gan veidams savu darbu klusā, noslēgtā dzīvē, nedaudzo piekritēju vidū. Tomēr kā reliģiski bīstamu cilvēku, Sp. izraida no Amsterdamas, tas pāriet uz Rinsburgu pie Leidenes un beidzot dzīvo Hagā. Sarakstīdams ar ievērojamākiem zinātniekiem, viņš gan neuzdrīkstas izdot savus darbus, jo pirmais mēģinājums izdot anonīmu rakstu: «Apcerējumu par teoloģiju un politiku», kurā tas apcer valsts, baznīcas, reliģijas un zinātnes attiecības, aizstāvēdams domu brīvību un cinīdamies pret ga' iznīcības iespaidu politikā, beidzās ar dažām nepatīksamām. Taču nav ļaunuma bez labuma. — Autora vārds kļuva zināms un slavens. Spinozu uzaicināja lekcijas lasīt Heidelbergas universitātē, 1673. g., bet viņš atteicās. gribēdams izsargāties no paredzamiem konfliktiem. 21. febr. 1677. g. Hagā, Spinoza aizvēra acis mūža miegā. Tā beidzās viņa, samērā īsā, pārbaudījumu pilnā dzīve, kurū viņš prāta apmierināt, rast garīgu baudu klusā intuirijā un garīgā domāšanā. Ar savu dzīvi tas gribēja rādīt cilvēkiem ceļu uz īsto pilnību, tā bija brīva no visām kaislībām, gaiša un prieka pilna. Viņa labvēlība pret ļaudīm nezināja robežu, kas lika pat pabrīnēties idejiskiem pretiniekiem.

Spinozas darbus izdeva cienītāji pēc lielā filosofa nāves, izpildot viņa vēlēšanos, neminēt autora vārdu. Sp. galvenais mūža darbs «Ethica ordine geometrico demonstrata» («Etika, attēlota pēc ģeometrijas metodes) satur sevi mācību par cilvēku tikumiem. Šā darba īpatnība ir mācības attēlošanas metode, kurā, līdzīgi ģeometrijai, sāk ar aksiomām un definīcijām, uzstāda teoremas, pierāda tās un papildina ar jaunām, kurās cieši atbalstas uz jau iepriekš pierādītiem, drošiem pamatiem, rādīdams tādējādi stingri noteiktu, loģisku kārtību, atzīdams par pareizu tikai prāta atziņu. Neskatoties uz sauso attēlošanas veidu, viss darbs, tomēr, ir dziļas sajūsmas apdvests, pilns reliģiski-ētiska pamatnoskaņuma.

Spinozu mēdz uzskatīt par tiešu Dekarta filosofijas turpinātāju. Viņa sistēmas pirmsākumā ir atziņa, kurū Sp. pieņem kā pašu par sevi saprotamu. Ir kāds pamats, uz kura balstas pasaule, ir substance, tā, kas ir sevi pašā un nojēdzama pati par sevi. Substance (arī Dievs) ir causa sui (sevis paša cēlonis), kurā būtība atklājas viņas daudzajos, bezgalīgajos atributos, no kuriem mums pieejami tikai divi — izplatība un domāšana (extensio et cogitatio). Substance tā tad mums pazīstama kā bezgalīga izplatība, — fiziskā pasaule un kā bezgalīga domāšana, — garīgā pasaule. Katra lieta ir no vienas puses noteikta, atsevišķa būtne — ķermenis, kas pieder fiziskai pasaulei, no otras — garīgā būtne, dvēsele, ideja, kas pieder gara pasaulei. Katram ķermeņa stāvoklim atbilst savs gara stāvoklis. Starp garīgo un fizisko nav savstarpējas iespaidošānās, bet ir gan stīners paralelisms. Katram fiziskam procesam cilvēka miesā norisinājās līdzās noteikts psihisks process viņa dvēselē un otrādi.

Spinoze ir paneists. Viņa substance ir viena vienīga un tā ir Dievs; viss kas eksistē ir Dieva izpaušanās veids. Nevar runāt par labu un ļaunu no Dieva viedokļa, bet gan no cilvēcīgā viedokļa. Vajaga mācīties atzīt Dieva prātu, tam pieskaņoties un to milēt. Šī mīlestība, nemot vērtā to, ka katrā dvēselē ir dievišķās substances stāvoklis, ir mīlestība, ar kādu Dievs mīl sevi pašu. Šī mīlestība dod augstāko svētlaimitību. Ar pilnu tiesību var eikt, «ka uz šādiem pamatiem var celt dzīvi, jo to ir Spinoza pierādījis pats ar s a v u dzīvi.»

Akadēmiskā dzīve ārzemēs.

Vācija.

Preses instituts Hallē. Sākot ar 1. janv. š. g. veikti priekšdarbi Halles preses institūta organizēšanai. Patlaban jau vācu zinātn. lasa ievadā lekcijas par preses specialām zinātnēm. — Prof. H. Šneiders — «Politiskā žurnālisma sākums Vārijā»; prof. Dr. Utics — «Mākslas kritika uzdevumi un būtība»; prof. Jahns — «Laikraksts kā kapitalistisks uzņēmums»; Dr. Liep — «Par teatru publiku un presi.» Arī Leipciņas univ. lasa lekcijas par avižu zinātni.

Ārzemju stud. savienību dibina Vārijā līdz šim populārais Vācijas un ārzemju akad. klubs (D. A. A. C.). Savienības biedri būs arī ārvalstju stud. un te debatēs par kultūreliem un nacionāliem problēmiem. **Privātdocentu a'gās** samazinājusi taupības nolūkā izglītības ministrija.

Lauksaimn. fak. stud. Vācijā, sākot ar 31. martu š. g. rie gala pārbaudījumiem nelaidīs tikai tad, ja tie būs nostrādājuši praksē ne mazāk par 2 gadiem.

Isti amerikāniski.

Kembridžas pilsētīnā (Savienotās Valstīs) notikušas lielas studentu nekārtības, kurās piedalījušies apm. 1000 Harvardas universitātes studentu. Tie uzbrukuši policistiem, kuriem, lai aizstāvētos, vajadzējis izsaukt visus rezerves spēkus, kā arī ugunsdzēsējus. Sadursmēs 30 policisti ievainoti; 42 studenti apcietināti.

Kaujās un šaujās.

Bukarestas dzelzceļstacijā, pienākot vilcienam, ar kuru gaidīja iebraucam Francijas komunistu vadoni Kašēnu, salasījās liels skaits studentu. Notika sadursmes starp viņiem un rumāņu komunistiem. Kārtību atjaunoja policijas patrūļa. Apcietināti 50 cilvēki.

Starp Vīnes tehniskās augstskolas nacionālistu un socialistu studentiem notikusi liela kaušanās. Sadursmē par iemeslu bija tas, ka socialistiskie studenti skolas telpās izplātījuši savas partijas deputātu drukātus uzaicinājumus uz sapulcēm. Starpbaudījumu likvidēja augstskolas rektors.

Psicholoģija stenoģrafijā

Dab. Jāna Rozes Stenokursos, Lāčplēša ielā 18.

27.508

vinnestus un 14 premijas izlozēs 18 dienās

Latvijas Sarkanā Krusta naudas loterejas lielajā V. klases izlozē, kuŗa sāksies **1. martā.**

Var vinnēt: 111000 r.

500.000 rbl.,	15 00 rbl.,
300.000 "	10.000 "
200.000 "	5.000 "
100.000 "	3.000 "
50.000 "	2.000 "
30.000 "	1.000 "
20.000 "	u. d. c.

Nepaalgiet garām vērtīgus vinnestus!

Studentu organizācijas.

L. U. studentu vienotne «Lidums» savu divi gadi pastāvēšanu un filistru uzņemšanu atzīmēja svētdien, 20. februārī, R. Latv. b-bā ar slēgtu viesīgu vakaru.

Pirmos gada svētkus nosvinēja stud. atturības biedrība sestd., 12. febr., Rīgas Latv. b-bā.

Vīnas mērķis — veicināt tieši atturības ideju studējošo starpā. Gaitu sākot biedru pulciņš bijis visai mazs, resumējies galv. kārtā no stud. medīkiem: Pieaugdams, viņš tomēr sevi nav saskatījis stud. teologus, filozofus un pādagogus: Arī komilitones bijušas diezgan atturīgas. Priekšs. Bergmanis izteica cerību, ka turpmākos gados kļūs aktīvākas atturības rindas un zels šī cēlā ideja akadēmiskā dzīvē.

Svētku runā prof. Kundziņš jo spilgti un pareizi attēloja cilvēces likteni, kuŗa gan tiecas iet pret kalngaliem, bet reizē ar to metas baudas un apreibināšanās mutuļos, ja necenšas izkopt arī savas ipatnējās, garīgās vērtības.

Personīgi sveica ieradušos 18 igauņu stud. atturības darbinieku vārdā kom. Laja, nac. stud. biedrību apvienībā un novadniecības. Rakstiski — Stud. pad. prezidijs, vienotne «Vienkopa», doc. N. Malta, «Dziesmu Vāra» u. c.

Jaunākās lirikas vakaru ar labiem panākumiem bija rīkojusi studenšu biedr. «Ziemeļniece» 14. febr. Daudzo rakstnieku — vakara dālibnieku vārdi bija mantojuši galv. k. stud. jaunatnes atsancību.

«Ziemeļnieces» nolūks šo vakaru rīkojot, kā to izteica atklāšanas runā, bijis rast zināmus pieturas punktus vērtības pārvērtējošās latvju jaunatnes gaitās. Īsu, bet atzīstamu domu izteiksmē un vienkāršībā, ievadu par lirikas būtību sniedza stud. Mauriņu Zenta.

Pēc tam 17 dzejnieku virkne nofasija jaunākās dzejas (daži arī,

diemžēl, pat 4 gadus atpakaļ, drūkatas). Jakonstatē, ka arvien noteiktiak dzejas laukiņš izceļas līdz šim teicamais prozaikis Pāvils Rozītis; viņa dzeju krājums «Pie akas», šķiet, būs vērtīgākais jaunāko krājumu vidū.

Beigās bija izdevība reprezentēties diviem visjaunākās dzejnieku paaudzēs (kuŗā, kā Mauriņa izteicās — «gan daudz aicināto, bet maz izredzēto») locekļiem — J. Jansonam un V. Moorei. Lai gan pēdējo dzejās vēl izpaužas lielāko garu iespaidi, taču zināmas cerības kļūt par izredzētiem, tie dod.

Slēgtu koncertu Beethovena darbiem, sakarā ar lielā skaņraža 100. nāves dienas atceri, vēltija pag. svētdien stud. b. «Ziemeļniece» jaunajās «Austruma» telpās (zināmie pārdzīvotie notikumi Lkuši 4 radniecīgām stud. organizācijām ciešāki saslēgties kopīgā apvienībā). Beethovena darbu atskaņojumi vijoju virt. A. Dombrovskam un brīvmāksl. D. Sostem izdevās atzīstami. Atkal reiz dzirdējam ilgāku laiku koncertu programās nesastapto «Kreicera sonāti».

Apmeklētāju skaits vidējs. H. Zr.

Universitāle.

Universitātes padome ievēlējusi arhitektūras fak. par docentu J. Vitolu un lauks. fak. doc. J. Apšiti. Matem. un dab. zin. fak. prof. Lejnīeks atteicies no dekana pienākumiem, viņā vietā padome izraudzījusi doc. R. Putniņu. Slaivenā fiziķa Ņutona 200. nāves dienas piemiņu atzīmes 31. martā Univ. aulā. Ar referātiem piedalīsies prof. A. Meders, doc. Fr. Gulbis u. c.

Universitātes budžetu Saeimas budž. komisija pieņēmusi bez ievērojamākiem grozījumiem. Minoritatu pārstāvji sūdzējušies par krievu val. un literatūras katedra trūkumu. Rēktors paskaidrojis, ka min. katedri gan projektēts atvērt, bet trūkst attiec. māc. spēku. Židu deputāti pārmetuši, ka židu stud. jāmaksā lielāka lekc. nauda, nekā piem. lietuvjiem.

Stud. ārstniecības kom. ziņo, ka turpmāk ārsts Mikelsons stud. mājās neapmeklēs un pieņems savā kabinetā otrd. un ceturtd. no plkst. 16—17. Turpmāk iekš. slim. stud. apmeklēs mājās Dr. Lūs.

Kāra klausības apliecības daļai studentu jau pienākušas no attiec. kāra apr. priekšniekiem. To vārdus izliek uz melnā dēļa un apliecības izsniedz sekretariātā darbv. Akermana kgs.

Fiziskās ģeograf. instituts sarīko šovakar plkst. 16.30 I. aud. interesantās zinātn. filmas demonstrāciju: «Franču eksped. ceļojums caur Afriku» (no Vidusjūras līdz Madagaskarai). Stud. ieeja brīva.

Teoret. astronom. inst. bibl. Baznicas ielā 5. dz. 14. atvērta ceturtd. no plkst. 10—13, piektd. un sestd. no 10—15.

Turistu ceļojumus uz Ameriku mūsu māc. spēkiem un studentiem organizē Hamburgas-Amerikas līnijas ģenerālpārstāvis Latvijā. Pēdējais piesūtījis rektoram prospektus un noteikumus ceļojumiem Hamburga-Ņujorka vai Bostona un atpakaļ. Interesanti var sekretariātā ieskatīties min. noteikumos, kuŗos sīka programma par ceļojumu apmeklējamām vietām, un kalkulācija par vizām un ceļojuma izdevumiem.

Ērti ierīkoti okeana tvaikoņi aties no Hamburgas laikā no 25. marta līdz 10. maijam.

Tāpat Nancy univ. piesūtījusi sekretariātam brīvlaiku kursu programmas un prospektus, kuŗi stud. pieietamj ieskatīšanai.

Studentu virtuvē pie vakariņām ieviesta viesu apkalpošana.

Matematikas pulc. gada svētki 26. febr. plkst. 20.30. Latv. b-bā, Merķeļa ielā 13. Piedalās doc. Treys ar priekšl.: «Penetrantā radiācija» u. konc. māksl.

Māksla.

Nacionālā opera ar panākumiem uzved Halevi (1799.—1862.) «Židiete». — Libretto — franču rakstn. E. Skriba, «Židiete» valdzina ar savu dramatiskumu, plašiem dziedājumiem, lielākām baleta epizodēm un skaidro melodiju. Op. iestudējis Dm. Arbenijs, viņš ir pazīstams jau no N. op. pirmiem gadiem. Režija noskaidrota; ieturēts vēst. kolorīts. Dir. T. Reiters orķestri vada ar mīlestību un sapratni. Feodorovas baleta izpildījumi precīzi, patikama sev. 3. cēl. pantomīme. Ed. Vitola dekorācijas — korektas. Spēcīgs un aizraujošs ir Rūd. Bērziņš kā Eliazars, mākslinieciski nosvērti J. Niedra (kardinals) un A. Benefelde (princese); simpātiski arī jaunie dziedoņi A. Spenners (princis) un G. Neimanis (prefekts). M. Laubei (Paele) diezgan plašs balss materials, bet tēlojums vēl smagnējs. — Apmeklētāju daudz.

Sestdien, 27. febr. pirmo reizi Musorgska «Hovansčīna».

Nacionālā teatri redzam A. Brigaderes godalgoto pasaku dramu «Lolitas brīnumputns». — Sižetam nodēris «gudro un muļķā brāļa» motīvs. — Izcelts etiskais moments — «gudrie zin tik — vai nu zagti, vai nēmt ar varu», — muļķitās dižs kļūst dvēseles cēluma dēļ. — Izveidojums krāšņs, fantāzijas — krāsu un kustību bagāts. Amtn. Briedītim lugas uzvedums izdevies impozants. Daudz darba — daudz atzinības. Brīnišķas ir J. Kugas dekorācijas — pils ar bērzu pakalnēm, mežs, Tumsta krogus, Lolitas pils vārti un zilā putna mītne. Komp. J. Kalniņam vairākas tikamas melodijas, B. Vignerei — dažas jaukas plast. ilustrācijas. — Niansēts tēlojumā un bagāts tonu krāsā ir A. Klīns Surmis. Atjautīgi «gudro» tēlojumi J. Osim un Arv. Michelsonam. Romantikas un cēluma vadīts ir J. Le-

jiņa Alnis. — Labi L. Erika (Lolita), Gērmanis, Skaidrite, Parnickis, Kvēps u. c.

Dailes teatris savās gaitās «Uz nezināmo ostu» uzrāda jaunus sasniegumus. Suttona Vane lūgā interesanti nostādīta pamatskaņa — problems — kas gaida mūs, dzīves pāvedienam trūkstot, kā pārveidojas vērtības? Smilģa-Skulmes inscenējums — svaigs, ipatnējs. Nav deju, nav dziesmu, bet viss balstās uz māksl. nobeigtiem tēlojumiem. — Drausms kuģis — zil-zaļā gaismā. — Asi tonj oriģinēlas maskas, koncentrēta izteiksme. — Smilģis kā aktieris kļuvis daudzveidīgāks; māksl. dziļāki kļuvuši arī A. Mitrevics un K. Veics — kustība apauta, tonis metālskaņīgs; dzīva un kā pašāules tauriņš mainīga — E. Viesture, neaīkārtojas L. Neiberģe, tviksmīgi mīlētāji A. Baldone un Zommers; līdzsvaroti E. Mačs, J. Priede. — Ieteicams noskatīties.

Ceturtdien, 24. febr. pirmo reizi komed. «Salmu sievas».

Jūl. Stabulnieks.

Sports.

Univ. meistarsacīkstes ātrsliedošanā notika 8. un 9. febr. Norvēģu slīdām meistara nosaukumu ieguva Pētersons.

Pirmās vietas ieguva 500 m. Popovs ar 54.8 sek. (Pētersons āpus konkurences 49.6 s.), 1000 m. Pētersons — 1 m. 51.7 s., 1500 m. — Pētersons — 2 m. 52.4 s., 5000 m. Pētersons — 10 m. 54.8 sek.

Hokeja slīdas: 100 m. — Erdmanis — 11.9 sek., 500 m. Erdmanis — 59 sek., 1500 m. Ozols — 3 m. 18.5 s. Vienkāršās slīdas dāmām: 100 m. Dreimane — 16.2 s., 500 m. — Dreimane 1 m. 18.9 s., 1500 m. Dreimane — 4 m. 57.8 sek.

Vienkāršās slīdas kungiem: 500 m. Erdmanis — 1 m. 28 sek., 1500 m. Erdmanis — 3 m. 30 sek.

500 m. pāru skrējienā pirmie Dreimane-Erdmanis 1 m. 17 sek.

Akad. Sp. E-bas pilna b. sapulce notika 20. febr. Grozīja statutus, palielinot valdes un sekciju vadītāju tiesības, Konfliktu izšķiršanai un biedru sporta etikas audzināšanai ievēlēja goda tiesu, kuŗā ieiet doc. Kundziņš u. c. Uzņēma apm. 60 jaunus biedrus.

Darbību uzsākusi paukošanas sekcija. Paukošana notiek otrdienās un piektdienās no plkst. 13.30—15. Dzirnava ielā 71.

Univ. slēpošanas sacīkstes atliktas uz 27. febr. A.

Šim numuram 4 lapas puses. Nākošais numurs iznāks 9. martā.

Athlētīgais redaktors: **K. Upesleja.** Izdevēja: **L. U. studentu vienotne «VĒFK»**.

Kungu un damu ievēribai!

Pavasara sezonai sīkholies piedāvājam: **glītus mēļejus, uzvalkus, koksīmus** no vietējam un ārzemju drānām, lielā izvēlē visādos ar dūmos, kā arī priekš. frakām, smoking'em, ketvejiem, **kreplūkus, ševjotus un marego.** Ieteicams katram apģērbu pasūtīšanai, kas grib iegūt labus un lētus pārtījumus, griezties tieši un pārliecinoši pie drēbniekiem (amata meist. dibin. 1912. g. Tālrūnis 4-7-0-0. **RT-2, Karļines ielā № 3-5.**

Rasetnes, orig. RICHTER un. c. fabr.

Logaritm. linejali st. «RIETZ» u. «ELEKTRO»

Zīmēj. papirs «Schollerhammer» un visi citi zīmēšanas piederumi.

AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer db. 1093. g. Valņu ielā 31. dib. 1903. g.

Kogaršojiet katrs jaunizlāsto kakao

Visaugstākā labuma **KAKAO «SAULDOTA» E. MEŽITS RĪGA**

Dabūjams visur

Valodu kursi P. Berli c. Latviešu, vācu, krievu angļu, franču, itāļu un citās valodās **Blaumana ielā 9.** Runasstundas no plkst. 5—7 vak. Direktors emer. **P. Veitberg.**

Komiltoni-nes Iepērkaties savā veikalā L. U. Stud. Pad. **Grāmatnīcā,** Kr. Barona ielā 2a.